

Des de l'Arxiu

Arxius en Dansa: els inicis de la dansa clàssica a Sabadell a través dels fons documentals de Maria Josepa Izard i Carme Mechó

208

Tomàs Manyosa, investigador de la dansa. Isabel Pardo i David González, tècnics de l'AHS

De manera cronològicament correlativa –un fet poc usual–, van arribar a l'Arxiu Històric de Sabadell els fons personals de dues ballarines pioneres en la promoció de la dansa clàssica a la nostra ciutat: Maria Josepa Izard i Carme Mechó. Ambdues van documentar gràficament la seva activitat professional i, gràcies a la conservació d'aquestes imatges i a l'ajuda de persones properes a elles, el nostre patrimoni documental es veu enriquit amb aquesta valuosa documentació. L'AHS pot oferir avui al públic dos fons especialitzats per estudiar la història de la dansa.

La dansa clàssica a Sabadell

Parlar de l'ensenyament de la dansa clàssica a Sabadell passa inevitablement pel mestratge de tres grans ballarines i excel·lents docents de la dansa acadèmica. La seva gran tasca en l'ensenyament de la dansa en el segle passat és imprescindible per entendre la realitat actual de la dansa a Sabadell. Elles, Maria Josepa Izard, Carme Mechó i Sabina Rocamor, van ensenyar dansa a centenars de noies i alguns nois a Sabadell entre els anys cinquanta i els noranta. Algunes i alguns van decidir també dedicar-se a aquest difícil art escènic, ja sigui com a intèrprets, com a docents o les dues

coses. Molts dels professors que ensenyen dansa avui a Sabadell són, artísticament parlant, fills, néts o bes-néts d'aquestes tres grans mestres de la dansa.

Maria Josepa Izard, nascuda a la segona dècada del segle xx, va tenir escola de dansa a Sabadell, però sobretot, i durant molts anys, va tenir escola a Barcelona. La seva, juntament amb la de Joan Magrinyà Sanromà i la de Paul Goubé i Yvonne Alexandre, eren, a les dècades de 1940 i 1950, les escoles de dansa de referència a Barcelona. A més dels seus finals de curs, també presentaven gales de dansa o festivals habitualment al Palau de la Música o altres teatres barcelonins, quasi sempre acompanyats amb música d'orquestrats simfònics dirigits per mestres tan importants com Joan Pich Santasusana, Enric Casals Defilló o Joaquim Serra Corominas.

En molts dels programes d'aquells festivals o gales que Izard presentava com “María Josefa Izard y su cuerpo de baile” o “Ballets María Josefa Izard”, hi trobem els noms de les tres ballarines. Maria Josepa Izard, com a primeríssima ballarina i coreògrafa, Carme Mechó i Sabina Rocamor (aquesta amb el nom de Sabina Ruiz) com a primeres ballarines. Sabina Rocamor hi ballava perquè era alumna de la Sra. Izard. En canvi, Carme Mechó no va ser mai alumna seva,

Fotografia 1. Retrat d'estudi de Maria Josepa Izard Llonch vestida de ballarina de ballet clàssic. París, dècada de 1930. Autor: Max Erlanger de Rosen (AHS. Do1-00255/001).

però aquesta l'anava a buscar quan la necessitava per a algun festival o gala, ja que coneixia la seva qualitat com a ballarina i la gran capacitat que tenia per aprendre molt ràpidament les coreografies.

Poc es podien pensar aleshores, aquelles dues joves ballarines, que anys després, tindrien escola de dansa a Sabadell i serien competència directa l'una de l'altra. Sí, hi havia una certa rivalitat, però no creada per les dues mestres, sinó per les alumnes, que en moltes ocasions anaven a veure els festivals de fi de curs de l'escola rival per veure què i com ballaven les alumnes de l'altra escola. Totes dues havien estudiat intensament la tècnica de la dansa clàssica i encara els estius, entre curs i curs, tant la Mechó com la Rocamor, els aprofitaven per viatjar per Europa i aprendre nous mètodes i/o tècniques. Però a l'hora de presentar

les coreografies dels finals de curs es copsava, sens dubte, les diferents personalitats i maneres de fer de les dues mestres. Una cosa sí que tenien en comú totes dues professores: l'exigència i disciplina que demanaven a les seves alumnes.

Els fons documentals preservats ara a l'Arxiu ens permeten elaborar una breu història de la dansa clàssica a Sabadell, aprofundint en aquestes dues figures. De l'activitat de Sabina Rocamor no en podem oferir més detalls, atès que l'Arxiu no disposa de cap documentació per fer-ne l'estudi.

Maria Josepa Izard Llonch, pionera de la dansa (Sabadell, 1911-2003)

El fons de la ballarina Maria Josepa Izard Llonch ingressa a l'arxiu l'any 2011 per mitjà de Mireia Izard Gavarró, neboda seva, que en va tenir cura en els seus darrers anys de vida. El fons que ens ha arribat abraça una cronologia àmplia (1894-2003) i està format majoritàriament per fotografies que documenten la vida professional i privada d'aquesta ballarina. En total són 605 imatges relativament ben organitzades, però mal conservades:

- 520 fotografies amb una cronologia que va del 1900 al 2003, presentades en tres àlbums amb tapes de cartró, anelles metàl·liques i fulls autoadhesius.
- Un àlbum antic amb tapes de pell i fulls de paper folrat amb una làmina autoadhesiva de PVC (Aironfix), el qual ha afectat les fotografies enganxades a les contracobertes. La cronologia d'aquest àlbum és 1894-1935.
- 51 fotografies soltes, sense inserir en cap àlbum.
- 5 tires de contactes.
- Un recordatori de les bodes de plata de Ricardo Viñas i Magdalena Geis; un arbre genealògic de la família Izard; dos salconduits de l'any 1936 i el recordatori de l'enterrament de Maria Josepa Izard Llonch l'any 2003.

Tots els àlbums, tret del més petit, han estat desmuntats i reconstruïts amb material de conservació, respectant la col·locació original de les fotografies i les dades documentals aportades tant per la productora del fons com per la donant.

Les fotografies soltes i la documentació s'han ordenat cronològicament i hem format un últim àl-

Fotografia 2. Retrat d'estudi dels ballarins Juan Magriñà i Maria Josepa Izard interpretant *L'ocell blau*, coreografia de Màrius Petipà i música de Txaikovski . S.L., dècada 1940. Autor desconegut. (AHS. Do1-00255/045).

bum seguint el mateix procediment i criteris que amb els desmuntats. Les fotografies ja correctament instal·lades es vinculen, juntament amb la descripció normativa i un codi topogràfic, a la nostra base de dades, que el públic pot consultar. Hem creat 630 registres lligats al fons Maria Josepa Izard Llonch.

Per documentar el fons han estat molt útils les anotacions que la donant Mireia Izard va fer en vida de la seva tieta sobre les persones que apareixien a les fotografies. En el cas de les més antigues, hi havia –sorrosament– anotacions d'època que informaven de la data exacta del document. Finalment, el treball conjunt amb Mireia Izard a l'AHS, per tal d'aclarir dubtes i completar la informació d'alguna de les fitxes, ha estat d'una gran vàlua per la qualitat de les seves aportacions, que des d'aquí agraim molt sincerament.

Maria Josepa Izard va ser una pionera de la dansa a Catalunya i, per descomptat, a Sabadell. Filla de l'enginyer Francesc Izard, va tenir una educació poc comuna en les dones de la seva època i entorn social. Destacà també per ser pionera en la pràctica de l'esquí, l'automobilisme i altres esports. Neix a Sabadell el 24 de febrer de 1911 en el si d'una família benestant. Comença a anar escola a les Religioses de Sant Josep de Cluny a Sabadell i també, posteriorment, a l'Acadèmia Miralles. Els seus estudis artístics comencen per la música. Estudia solfeig i piano sota la direcció del mestre Joaquim Pecanins i coneix el professorat de solfeig i piano del Conservatori Municipal de Terrassa sota la presidència del Sr. Aurell.

La seva vocació pel ballet fa que vagi a l'escola del ballarí Joan Magrinyà a Barcelona. Juntament amb la seva germana Cristina, van ser dues de les primeres alumnes que va tenir en Magrinyà. L'any 1936 aquest professor presenta un festival a l'Orfeó Gracienc. De l'actuació de Maria Josepa Izard d'aquell dia el crític Alfons Puig diu: *“En la original composició Rondó caprichoso, vestida con acertadas túnicas dibujadas por Muntañola, destaca la plástica angulosa de Maria Josefa Izard, una de las más aplicadas discípulas en conocer el insondable secreto de la técnica. Temple deportivo, se adapta mejor en las deformaciones modernizadas del baile clásico de medio carácter que en el romanticismo espiritual del ‘ballet blanco’. Lo demuestra en el ‘Maniquí’, divertimento solista, del cual hace una creación personal”*.

Fotografia 3. Retrat d'estudi de Maria Josepa Izard Llonch vestida amb indumentària de ball. S.I., dècada 1940. Autor desconegut. (AHS. Doi-00256/065).

Durant la Guerra Civil s'exilia a París i allà comença a rebre classes de la gran professora russa Mme. Olga Preobrajenska, estrella del Ballet Imperial Rus, a la qual serà sempre fidel i la considerarà com la seva mestra. En el futur, sempre que pugui anirà a París a rebre classes de Preobrajenska. Aquells anys d'exili balla en diverses companyies a França. Acabada la guerra, torna a Sabadell, on l'any 1939 dirigeix la secció de dansa clàssica d'Educación y Descanso, amb un bon nombre d'alumnes, i organitza alguns festivals. L'any següent, el 1940, també obre escola a Barcelona al carrer de la Tapineria i als anys seixanta trasllada l'estudi al carrer de Tuset fins a l'any 1973. En tots aquests anys va tenir moltes alumnes, algunes de vàlua considerable, amb les quals va organitzar nombrosos festivals i gales de dansa. Aquest mateix any –i durant els quatre pos-

212

Fotografia 4. Contenedors definitius del fons Maria Josepa Izard Llonch, fabricats en material de conservació permanent. Sabadell, 7 de febrer de 2014. Autor: Patricia Álvarez Martínez. (AHS. FDo5395).

teriors– serà una de les parelles artístiques de Joan Magrinyà, amb qui ja el 26 d’octubre de 1940 actua a Reus i el 23 de febrer de 1941 al Palau de Música. Ballen en molts festivals i gales a Barcelona, Catalunya i Espanya. De totes aquestes actuacions cal destacar les tres que es van fer amb motiu de la inauguració del Teatre Comèdia de Barcelona els dies 2, 3 i 5 d’abril de 1941, en què van actuar com a ballarins principals Joan Magrinyà, Trini Borrull, Maria de Àvila i Maria Josep Izard.

El 18 de juny de 1942 presenta un final de curs amb alumnes de les escoles de Barcelona i Sabadell al Teatre Stadium de Barcelona. El crític i expert en dansa Alfons Puig diu de l’actuació de les alumnes de Sabadell: “*Ha confeccionado una coreografía sencilla para la ‘Pastoral’ de Scarlatti, propia para neófitos del primer vuelo, como corresponde a su nuevo equipo de Sabadell*”.

També va estudiar escola bolera amb el gran Maestro Coronas, que va col·laborar amb la Izard en un recital al Palau de la Música l’any 1942, quan en Coronas ja era un veterà. El 1957 ensenya diverses coreografies de balls vuitcentistes, com polques, rigodons o llancers a nois i noies de l’alta societat barcelonina per participar en un “baile de trajes” que es celebra a la Llotja de Barcelona, per iniciativa del Reial Cercle Artístic de Barcelona.

Maria Josepa Izard va ser una enamorada de la muntanya. Anava sempre que podia a Davos (Suïssa). Juntament amb seus germans és pionera de l’esquí a Catalunya. Per les seves dots físiques, es converteix en una gran esportista i guanya moltes competicions en aquest esport. També va practicar els salts de trampolí. Aquest tarannà intrèpid i dinàmic, la seva formació musical –era professora de solfeig i piano–, els seus grans coneixements i pràctica de dansa clàssica, la seva alta preparació intel·lectual, la formació esportiva, la vocació i l’entrega han estat elements imprescindibles per forjar la figura de gran ballarina, mestra i coreògrafa que ha estat.

Com a intèrpret de les seves pròpies coreografies cal destacar el *Vals trist* de Sibelius –segurament la seva millor creació personal–, *Polca 1890*, *El vol del borinot* de Rimski-Kórsakov i *Tarantel·la*. Amb Joan Magrinyà van destacar en la interpretació dels passos a dos, *L’espectre de la rosa* –amb música de Weber i coreografia de Fokine– i “L’ocell blau” de *La Bella Dorment* amb música de Txaikovski i coreografia de Petipa. També va coreografiar molts ballets importants per als innombrables festivals de dansa en què va participar. De totes aquestes coreografies es poden destacar *Chopiniana* amb música de Chopin, *Rapsòdia hongaresa n. 2* de Liszt, *Rapsòdia en blau* de Gershwin, *Ballet de Faust* de Gounod, *Abstracció* de Bach i Masurca amb música de Saint-Saens, Wieniawsky i Delibes. Va morir a Sabadell el 23 de juny de 2003 a l’edat de 92 anys.

Carme Mechó Cunillera, docent, ballarina i coreògrafa (Barcelona, 1929)

En el cas d’aquest fons –més extens que l’anterior– va ser Tomàs Manyosa Ribatallada, exalumne de la Carme Mechó i persona molt vinculada a la cultura popular i la investigació i difusió de la dansa tradicional, qui va contactar amb l’AHS per tal de facilitar-ne la donació, que es va realitzar formalment l’any 2013.

El llegat en fotografies, filmacions, programes de mà, publicacions i documentació diversa, amb un abast cronològic del 1939 al 1992, és el fruit d’anys de formació contínua com a ballarina i de la seva activitat professional com a docent. Aquest fons personal consta de:

213

Fotografia 5. *Les primeres alumnes de l'escola de ballet de Carme Mechó. d'esquerra a dreta: Isabel Obradors, Roser Casellas, Maria del Carme Bracons, Carme Mechó, Maria Assumpció Molins i Coral Santasusana. Teatre Alcázar. Sabadell, 22 de juny de 1952. Autor desconegut. (AHS. FDo5452).*

- Currículum complet
- Títols i carnets professionals
- Mètode propi d'ensenyament de dansa, editat i registrat
- Publicacions en premsa, textos propis i altres, 1974-2011
- Ministeri d'Economia i Hisenda; Ministeri d'Educació i Ciència, 1987
- Petició d'exempció de l'assignatura d'educació física per als estudiants de dansa, Generalitat, 1993
- Directori d'escoles de dansa de la Generalitat, 1995
- Asociación Profesional de Profesores Autónomos de Danza Académica, 1979-1991
- Federació Catalana de Professors de Dansa, 1981
- *Érase una vez*, 1951 (pel·lícula d'animació). Escenes basades en la dansa de Carme Mechó
- Documentació relativa al viatge a Rússia, novembre de 1972
- Estada de dansa clàssica a Arenys de Mar amb la professora Raissa Kuzmiekowa, 1974 i 1978
- Seminari de dansa a Varna (Bulgària), juliol de 1979
- Curs de l'Asociación de Profesores de Danza, 1982
- Concurs internacional de dansa a Arcaishon (França), abril de 1982
- Documentació relativa al viatge a Stuttgart, setembre de 1993
- Documentació relativa al viatge a Nova York, març de 1994
- Programes de dansa, de 1939 a 2008, en què participa Carme Mechó com a ballarina i, amb el temps, on apareix la seva escola. Cap al final de la cronologia, hi ha programes de concursos internacionals

Fotografia 6. Carme Mechó interpretant la Dansa hongaresa de Brahms, any 1970. Autor desconegut. (AHS. FDo5520).

- Àlbums dels festivals de dansa de final de curs de l'Escola de Dansa Carme Mechó, formats per fotografies, notes de premsa, crítiques i programes de cada festival
- Documentació audiovisual:
  - Carme Mechó 1950-1971. Recull de diferents filmacions d'actuacions de dansa
  - Originals en suport cinema de 8 mm sense so, digitalitzades per la donant
  - Festival de fi de curs 1983-1984, *Copèlia, Partito Feo*. Festival de final de curs acadèmic celebrat al Teatre Municipal La Faràndula
  - Festival fi de curs 1985-1986. Paquita. Silfides. *Valsos Ricard Straus* (sic.)
  - Festival fi de curs 1987-1988. *Al bosc Debussy. Camperols. Vals Eugène Oneguín*
  - 12 Televisió Sabadell. Terrassa concurs Daus

[...] [Escola de dansa Carme Mechó]

– Taller: espai de dansa, Carme Mechó. Televisió Terrassa TV-20

– *Tenda de nines. Fausto. Llac dels cignes*. Festival fi de curs, còpia, [s.d].

– Matinals de ballet al Poblenou, VI temporada. Homenatge Carme Mechó. Organització: Carles Ibáñez. Escola de Dansa Carme Mechó, 20 de gener del 2002, Sala Poblenou, centre moral i cultural. "Homenatge a la Sra. Carme Mechó, presidenta de la Federació Catalana de professors de dansa, per tota una vida dedicada al ballet"

– Llista d'alumnes i pianistes, 1952-1992

El tractament arxivístic i documental d'aquest fons ha consistit, com en l'anterior, a enretirar i substituir per material de conservació portafolis de plàstic, clips metàl·lics, fundes autoadhesives de carpetes d'anells, fulles tipus multifim i carpetes de cartró. Pel que fa a la documentació, Tomàs Manyosa ha realitzat, juntament amb la Carme Mechó, un gran treball d'identificació de les persones que surten a les fotografies dels festivals de fi de curs, així com una recopilació exhaustiva dels alumnes de l'escola durant els seus 40 anys d'història. Atès el gran abast, l'accés de tota aquesta informació a les nostres bases de dades es troba en procés d'execució.

Carme Mechó neix a Barcelona l'any 1929. Als 10 anys, la seva mare –la recordada pianista Carme Cunillera– la porta a aprendre ballet a l'acadèmia del mestre Magrinyà. En el primer final de curs balla la *Caputxeta encarnada*, amb Joan Magrinyà en el paper de llop. El 1942 ja guanya un concurs de dansa infantil celebrat a Barcelona amb motiu del dia de l'actor. En aquells anys de la postguerra actua al Liceu en diverses funcions. Amplia estudis de danses russes amb la professora Natàlia Mirskaya i de ball espanyol amb el mestre Coronas, actuant en diversos festivals d'aquests professors.

A partir del 1945 i fins al 1951 comença a ballar professionalment, primer en el cos de ball i després com a solista o primera ballarina de companyies com el Ballet de Paul Goube i Ivonne Alexander, el de Iri-na Kosmowska o el d'Elsa Van Allen. A més, la sabadellenca Maria Josepa Izard li demana sovint la seva col·laboració com a primera ballarina. Amb aquestes

215

Fotografia 7. Carme Mechó rebent classes del mètode Vaganova, impartides per la professora Nina Betikova, Seminari Internacional de Ballet a Copenhagen, 16 de juliol del 1970. Autor desconegut. (AHS. FDo5530).

companyies la Carme actuarà en els principals teatres de Catalunya i les Illes.

L'any 1951 es produeix a Catalunya la primera pel·lícula de dibuixos animats, amb el títol *Érase una vez...* i ella hi intervé com a ballarina assessora. Aquell mateix any i el següent, actua com a primera ballarina a la companyia Ballets de Barcelona, dirigida pel mestre Joan Magrinyà, i actua a Catalunya i la majoria de capitals de província d'Espanya. És aleshores quan comença a venir a Sabadell a ensenyar ballet, en circumstàncies difícils, ja que les primeres classes les fa al menjador d'una casa particular. El seu primer fi de curs és el del 1952 al Teatre Alcázar, on, segons consta al programa, ballen deu nenes i un nen. A partir d'aquí la seva escola va anar augmentant d'any en any en nombre d'alumnes i activitats. Vindrien molts

festivals de fi de curs a Sabadell, actuacions en altres ciutats de Catalunya i d'Espanya i programes de Televisió Espanyola. L'exemple més evident és la participació dels seus alumnes, entre 1964 i 1975, a diversos festivals d'escoles de dansa organitzats per l'Agrupación de Estudios Artísticos del Sindicato de la Enseñanza.

A partir de l'any 1969 i fins pràcticament al final de la seva carrera, inicia una etapa de vertiginosa activitat en la seva trajectòria professional. Carme Mechó sap que per poder ensenyar bé cal no oblidar la seva pròpia formació i estar al dia de noves maneres d'ensenyar o de noves tendències. Per això comença a assistir a diverses estades i seminaris de dansa a l'estranger. Els estius d'aquells anys va a l'estada de Montpeller, al seminari de ballet a Copenhagen amb la professora russa Nina Belikova i estudia el Siste-

Fotografia 8. Carme Mechó i Cunillera a casa seva, mostrant la documentació del seu fons personal que ha donat a l'Arxiu Històric de Sabadell. Barcelona, 28 de novembre de 2013. Autor: David González Ruiz. (AHS. FDo5631).

ma Bournonville amb Kirsten Ralov; estada a París amb Edmond Linval; curs a la Royal School of Ballet de Londres, assisteix a classes com a pedagoga a l'Escola Bolchoi de Moscou i Sistema Vaganova a Leningrad; cursos de pedagogia a l'Institut del Teatre de Barcelona amb els professors polonesos Clara Kunitto, Bogumil Slawinsky, Janus Smolinsky i Bàrbara Kasprowicz; estada a Arenys de Mar amb la professora russa Raïssa Kuzniecowa.

Durant dos anys assisteix com a única delegada espanyola pel Centro Español del Instituto Internacional del Teatro a Varna (Bulgària), on rep classes dels professors danesos K. Ralov i F. Borusson, els

professors russos, P. Goussev i V. Rouwiantzeva i la professora búlgara Kalina Bogaéva. L'any 1994 va a l'Escola Cranko de Stuttgart en visita organitzada pel Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya i assisteix a les classes pedagògiques de la professora Haydé Caicho, com també fa un viatge d'estudis a Nova York organitzat per la Federació Catalana de Professors de Dansa. Allà anirà a classes de l'American Ballet i les escoles del New York City Ballet, Marta Graham i altres escoles privades de reconegut prestigi.

Participa, amb els alumnes de la seva escola, a diversos homenatges, com el de Marina Noreg, Sebas-

tià Gasch, com també –i com a única escola convidada i representant Catalunya– al III Festival Conjunto de Promoción a la Danza al Teatre de la Zarzuela de Madrid. Així mateix, participa en el Festival Internacional de Danzas Escuelas al Teatre Romea de Barcelona, i també en dues Gales de Professors a València i d'altres en diverses localitats de la província de Barcelona.

El 1977 imparteix classes de ballet clàssic per al Ballet Contemporani de Barcelona que dirigia Ramon Solé. Del 1984 al 1986 col·labora amb l'Associació Amics de l'Opera de Sabadell com a coreògrafa amb el ballet de la seva escola. Imparteix també diversos cursos per a professors sobre el Sistema Vaganova, i amb la professora russa Valentina Sabina imparteixen classes patrocinades pel Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya. I encara el 1994 col·labora amb Ivonne Alexander en el Curs Internacional de Dansa organitzat pel Centre de Danse Paul Goubé, de París.

A aquesta intensa activitat cal afegir, en paral·lel, la lluita administrativa per dignificar la professió. Carmé Mechó és una de les promotores de l'Associació de Professors de Dansa Acadèmica de la Província de Barcelona des de la seva fundació l'any 1977, de la qual és nomenada secretària. L'any 1980 ja n'és la presidenta, càrrec que també tindria dos anys després a la Federació Catalana de Professors de Dansa. Impulsa enormement aquestes dues entitats amb la finalitat d'aconseguir una millor formació per als professors de dansa, perquè puguin impartir a les escoles el millor ensenyament possible als seus alumnes. Això la porta a escriure i publicar dos llibres molt importants en l'àmbit de la docència: *Mètode de dansa clàssica*, que tracta de la formació dels quatre cursos preparatoris, per a alumnes de 6 a 10 anys, i posteriorment *Mètode de dansa basat en l'Escola Vaganova*, que comprèn el sistema d'ensenyament per set cursos superiors. Tots dos mètodes seran adoptats per la Federació Catalana de Professors de Dansa i pel primer i segon Congreso Nacional de Maestros de Danza (celebrats el 1983 i 1987 a Sos del Rey Católico a Saragossa), dels quals també serà nomenada presidenta de la Comissió d'Implantació Metodològica.

A part de la seva constant dedicació en defensa de la promoció de la dansa i de la dignificació del profes-

sorat, pels seus càrrecs de presidenta de l'Associació de Professors de Dansa Acadèmica de Barcelona i de la Federació Catalana de Professors de Dansa, l'any 1985 imparteix un curs especial per als professors de l'Associació de Professors de Dansa de Girona.

Des del 1982 és designada membre del jurat del primer i segon Concurso Nacional de Danza. En el tercer concurs ja és la presidenta del jurat.

Els anys 1988, 1989 i 1991 imparteix cursos del Sistema Vaganova per a professors, i l'any 1992 és reelegida per última vegada presidenta de l'Associació de Professors de Dansa Acadèmica de la Província de Barcelona i de la Federació Catalana de Professors de Dansa. El 1993, i com a presidenta de la Federació Catalana, va col·laborar activament amb el Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya en els estudis per al desenvolupament de la LOGSE i de la normativització de l'ensenyament privat de la dansa.

I tot això sense oblidar la seva escola de dansa de Sabadell. Una escola que va començar amb 11 alumnes i que alguns cursos va sobrepassar el centenar. Entre els anys 1952 i 1992 hi van passar més de 500 noies i nois. Carmé Mechó feia uns finals de curs de tanta qualitat que els venien a veure molts professors i professionals de la dansa de Barcelona i d'altres poblacions. Uns finals de curs que no només mereixien l'atenció de la premsa local, sinó també de diversos mitjans de comunicació importants de Barcelona.

Els primers anys, com que tenia pocs alumnes, no podia fer encara ballets importants. Eren simplement variacions o balls solts, amb unes quantes alumnes. Però el 1955 ja fa una coreografia més complexa. És el *Conte de fades* amb música de Schubert. Després d'aquell primer ballet, en els propers anys, vindrien altres 43 coreografies importants, fins a *Dins el parc*, del 1992, que seria l'última. Entre mig, a part de moltíssims balls solts, vindrien ballets magnífics com *La donzella de neu*, *La Sireneta*, *Les sonates del pare Soler*, *Allegro de concert*, *Hansel i Gretel*, *La Bella Dorment del Bosc*, *Danses hongareses*, *Llac dels cignes* o *Paquita*, només per citar-ne alguns. Moltes d'aquestes coreografies eren ballades després en diferents festivals de dansa a Barcelona, promoguts per la Federació Catalana de Professors de Dansa, com també a altres ciutats com ara Tarragona, València o Madrid.

Carme Mechó és, sense cap mena de dubte, un referent dins del món de la dansa clàssica, tant a Catalunya com a Espanya. No ha estat únicament una gran professora de ballet a la seva escola de Sabadell des de l'any 1952 fins al 1992, sinó que el seu mestratge es coneix a tot el país. La seva gran tasca com a pedagoga és reconeguda arreu i els seus consells i opinions sobre dansa són sempre tinguts en consideració. Ha rebut homenatges i reconeixements al llarg de la seva carrera, dels quals en destaquem els dos últims: l'un, el 15 de març del 2014 (acte públic de signatura de donació del seu fons documental a l'Arxiu Històric de Sabadell), que va esdevenir una autèntica manifestació d'estimació per part d'una part important dels seus alumnes, i l'altre, organitzat per la Federació Catalana de Professors de Dansa, el 17 de maig de 2014.

Carme Mechó ensenyava molt bé la tècnica i la interpretació de la dansa clàssica i tenia –i té– una gran capacitat i habilitat per coreografiar allò que cada alumne sabia i podia fer millor. I, sabedora que el públic imposa respecte i que els nervis poden jugar una mala passada, mai no els duia al límit. Els seus alumnes –noies i nois– sempre li agrairan com els va fer gaudir de la dansa. Va saber transmetre a ballar les seves coreografies amb emoció, èmfasi i bellesa, i també va saber inculcar que res no és fàcil i que per aconseguir qualsevol cosa cal lluitar i no defallir. Els va ensenyar que per ballar correctament cal disciplina, dedicació, esforç, constància, sacrifici i repetir els passos una i mil vegades.

Breu apunt sobre Sabina Rocamor

De molt jove, als 10 anys comença a estudiar ballet amb Maria Josepa Izard. La seva veritable afició per la dansa clàssica li va venir de veure un recital en el qual participaven Maria Josepa Izard i Joan Magrinyà. Quatre anys després ja balla al Liceu i quan té 17 anys treballa en una companyia russa amb la qual fa una gira pel nord d'Espanya. Els anys 40 actua en nombrosos recitals, molts dels quals amb Maria Josepa Izard, en escenaris tan importants de Barcelona com el Palau de la Música i els Teatres Calderón, Barcelona i Comedia.

El 1951 actua, juntament amb altres artistes, en la revetlla de Sant Joan organitzada per l'Aero Club

de Sabadell, i el 1956 ho fa en un recital de “Canto y Danza Clásica de la Sección Femenina”.

Comença a ensenyar dansa clàssica a Sabadell l'any 1954. Recorda Mariona Mulet, una de les seves primeres alumnes, que “al començament feien les classes al Cafè Catalunya –on hi ha avui el Zara–, perquè la filla d'allà assistia a les classes de ballet i els deixaven el menjador que tenien per a festes. Allà fèiem la barra agafades a les cadires del menjador”. Després té l'escola de dansa a la Sección Femenina, a la Rambla, i l'any 1958 es trasllada al carrer d'Osca. Aquell mateix any és instructora de gimnàstica a 18 col·legis de Sabadell. A llarg de la seva extensa carrera com a docent va tenir dues escoles de dansa a Sabadell i també a d'altres poblacions com Manresa, Terrassa, Cerdanyola del Vallès o Bellaterra. També sempre va impartir classes de gimnàstica i fins i tot va tenir una guarderia.

El març de 1963, Sabina Rocamor organitza un festival de dansa a la Faràndula conjuntament amb l'Escola de Dansa de Joan Tena. A l'estiu d'aquell mateix any estudia a Londres: al Covent Garden i a l'Escola Reial de Ballet amb Madame Marie Rambert. L'estiu següent, al Centre Internacional de Dansa Clàssica de Rosella Hightower a Cannes. Durant diversos anys de la dècada dels seixanta, Sabina Rocamor convida Maria Josepa Izard a impartir classes de perfeccionament al seu estudi de Sabadell.

Per les seves escoles van passar centenars d'alumnes, la majoria noies, però també algun noi. Una de les seves alumnes, Mariona Mulet, que després també va tenir la seva pròpia escola de dansa, deia de la seva mestra: “La Sabina era molt rígida; pobre de tu que no sabessis fer un exercici que dictés en veu alta. A vegades ploraves, no tot eren flors i violes. Personalment, em va anar molt bé i ha marcat tota la meva trajectòria”. I també: “La senyoreta Sabina preferia que caiguessis a dalt de l'escenari però que t'espavillessis; exigia molt, s'arriscava molt”.

Van ser moltíssims anys ensenyant dansa clàssica, amb nombrosos festivals de fi de curs i moltes col·laboracions amb la Joventut de la Faràndula, sobretot en les recordades *Revistes* i *Els pastorets*. De les moltes coreografies que va crear Sabina Rocamor per a les seves alumnes podem esmentar: *Fantasía al amanecer*, *Divertimentos*, *Faust*, *Chopiniana*, *Ensueño en Wimbledon Park* i *Bach*.

Conclusió

Sabadell és actualment una ciutat molt dinàmica pel que fa a aquesta activitat artística. S'hi fa dansa de tot tipus, no només clàssica, però podem afirmar sense equívocs que aquesta riquesa d'estils i practicants prové d'aquelles tres grans ballarines i pioneres de la docència, de les quals –insistim– Sabina Rocamor no queda estudiada en profunditat en aquest article atès que l'AHS no disposa de documentació específica i original.

Els perfils d'Izard i Mechó són incomparables entre si. La primera destacava per la seva modernitat i entusiasme en dedicar-se al relativament nou ofici de ballarina clàssica, segons els estàndards sorgits de finals del XIX. La segona, per la seva valentia, constància i determinació en dotar de dignitat la professió dels ballarins i professors de dansa, en un moment en què a Europa formaven part inestimable de les elits culturals, mentre que el règim polític espanyol del moment els mantenia dins el “*Sindicato nacional del espectáculo. Circo, variedades y folklore*”.

Elles van transmetre valors com la disciplina, la dedicació, l'esforç i la constància, que han servit en moltes ocasions en les activitats professionals i personals de cadascú, moltes vegades lluny de la dansa. ●

Bibliografia i fonts documentals

Arxiu Històric de Sabadell. Fons Ricard Simó Bach.

“Cerdanyola. Año 1966”. Cerdanyola del Vallès, 16 de gener de 1969, [en línia], <<http://salillas.net>>.

Gaceta Ilustrada, núm. 35 (8 de juny de 1957), p. 1, 21-26. (Arxiu Històric de Barcelona).

Xavier GARCIA, *Joan Magrinyà dansa viva*, Barcelona: Pòrtic, 1983.

Josep Maria Espinàs entrevista a Maria Josepa Izard. Programa de TV3 *Personal i intransferible*, [emissió 9 de desembre de 1993].

Pilar LLORENS, Xosé AVIÑOÀ, Isidre RUBIO, Anna VIDAL, *Història de la dansa a Catalunya*, Barcelona: Caixa de Barcelona, 1987.

Alfonso PUIG CLARAMUNT, *Guía técnica, sumario cronológico y análisis contemporáneo del ballet y baile español*, Barcelona: Montaner y Simon, 1944.

Sabadell [diari], dies 29.06.1951, p. 2; 5.07.1956, p. 5; 22.05.1958, p. 8; 23.03.1958, p. 5; 10.03.1962, p. 3; 19.03.1963, p. 3; 6.02.1964, p. 5; 10.03.1966, p. 7; 8.06.1968, p. 8.

Mariona TARRÉ MONRÀS, “La dansa: més enllà de la tècnica. La dansa a la ciutat de Sabadell”. [Treball inèdit de recerca], 2015.

Testimoni personal de Glòria Beltrán, alumna de Sabina Rocamor. ●